

A VIDÉKFEJLESZTÉS HELYE ÉS SZEREPE A FEJLESZTÉS- POLITIKÁBAN

Dr. Goda Pál

IV. Területfejlesztők Napja
Mosonmagyaróvár, 2023. március 31.

Tartalom

Mi a vidék?

A Közös Agrárpolitika (KAP) és a vidékfejlesztés kapcsolata

A Vidékfejlesztési Program (2014-2020)

VidékJfejlesztés és a KAP Stratégiai Terv (2021-2027)

Vidéki jövőkép

Mi a vidék?

Mi a vidék?

Mi a vidék?

**Minden, ami
NEM Budapest**

Mi a vidék?

Vidék lehatárolásának szempontja:

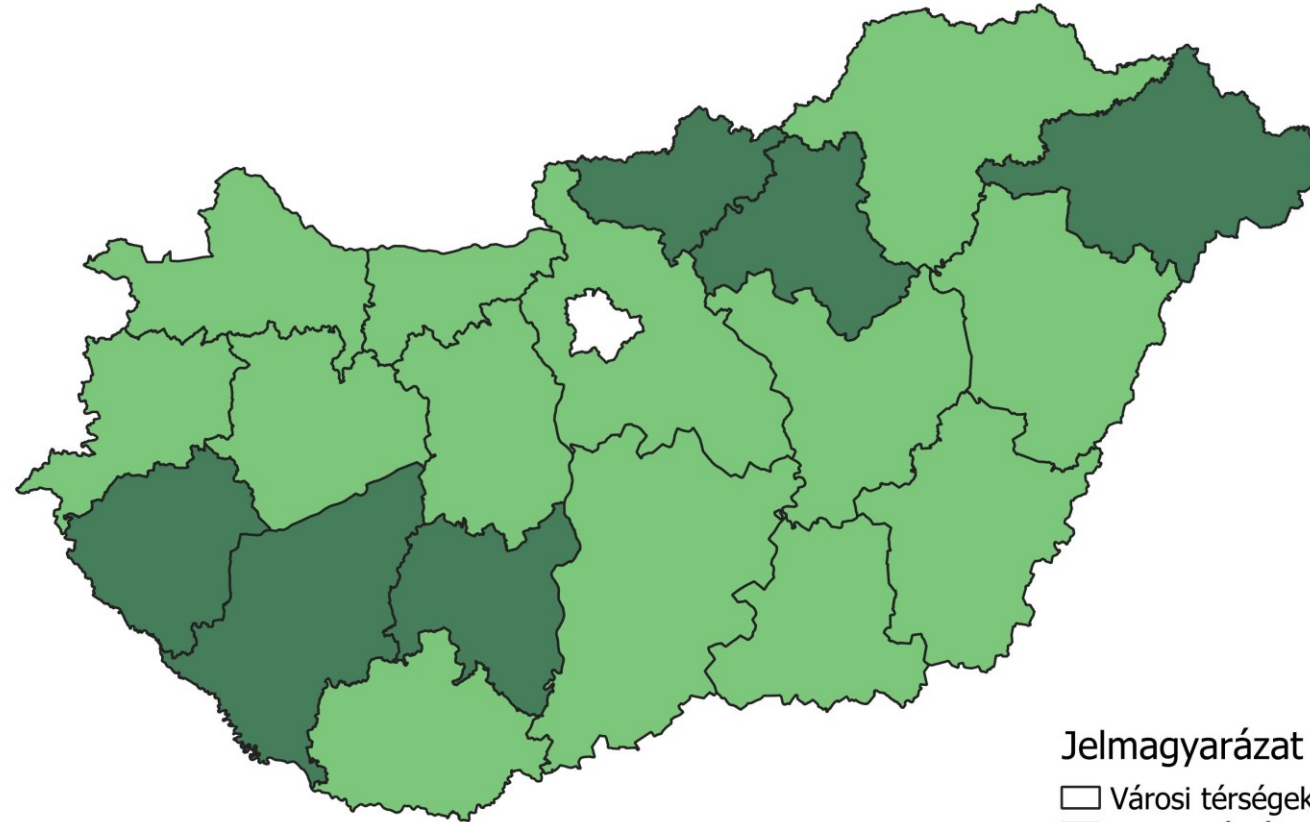
- **Statisztikai adatgyűjtés (Tértypológiák)**
- **Támogatáspolitikai**

Mi a vidék?

Tértipológiák

- **Város-vidék tipológia** (NUTS 3 szint - vármegye)
 - Jellemzően városi régiók
 - Köztes régiók
 - Jellemzően vidéki régiók

Vármegyék város-vidék tipológia szerinti besorolása

Jelmagyarázat

- Városi térségek
- Köztes térségek
- Vidéki térségek

* 2020. január 1-én érvényes adat

Forrás: Eurostat és KSH alapján AKI NKft.

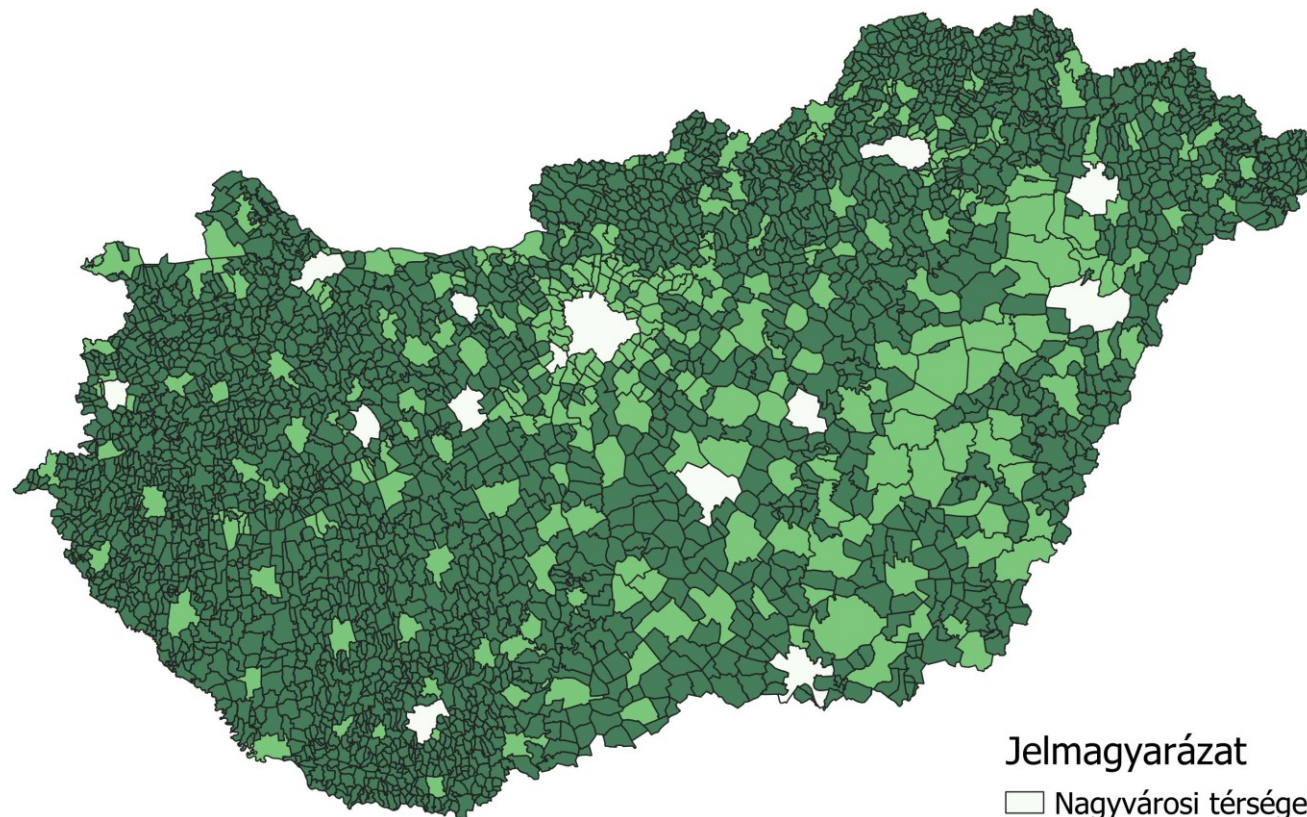
	Települések száma (db) és aránya (%)		Terület nagysága (km ²) és aránya (%)		Lakosság száma* (fő) és aránya (%)	
Városi térségek	1	0,03%	525	0,6%	1 750 216	17,9%
Köztes térségek	2 060	65,3%	66 830	71,8%	6 206 034	63,5%
Vidéki térségek	1 094	34,7%	25 670	27,6%	1 813 276	18,6%

Mi a vidék?

Tértypológiák

- **Urbanizáltsági fok szerint** (LAU szint - település)
 - Sűrűn lakott területek (nagyvárosok)
 - Közepesen sűrűn lakott területek (városok és elővárosok)
 -
 - Ritkán lakott területek (vidéki térségek)

Települések urbanizáltsági fok szerinti besorolása

Jelmagyarázat

- Nagyvárosi térségek
- Városok és agglomerációk
- Vidéki térségek

* 2020. január 1-én érvényes adat

Forrás: Eurostat és KSH alapján AKI NKft.

	Települések száma (db) és aránya (%)		Terület nagysága (km ²) és aránya (%)		Lakosság száma* (fő) és aránya (%)	
Nagyvárosi térségek	14	0,4%	3 176	3,4%	3 207 828	32,8%
Városok és agglomerációk	317	10,1%	22 761	24,5%	3 585 409	36,7%
Vidéki térségek	2 824	89,5%	67 088	72,1%	2 976 289	30,5%

Mi a vidék?

Támogatáspolitikai

- Regionális politika (260/1999/EK Strukturális Alapokról szóló rendelet)
 - NUTS 3 szintnek megfelel
 - a népsűrűség kisebb, mint 100 fő/km²
 - a munkanélküliségi ráta az uniós átlag felett van
 - a mezőgazdaság aránya a gazdaság egészéhez viszonyítottn, valamely referenciaévben eléri az uniós átlag kétszeresét
 - 1985 óta csökken a népesség
 - a népességcsökkenés az agrárnépesség elvándorlásából vagy előregedéséből ered.

Mi a vidék?

Támogatáspolitikai

- Közös Agrárpolitika (KAP)
 - A vidéki térség definíciója tagállami hatáskör
 - Magyarország KAP Stratégiai Tervében:

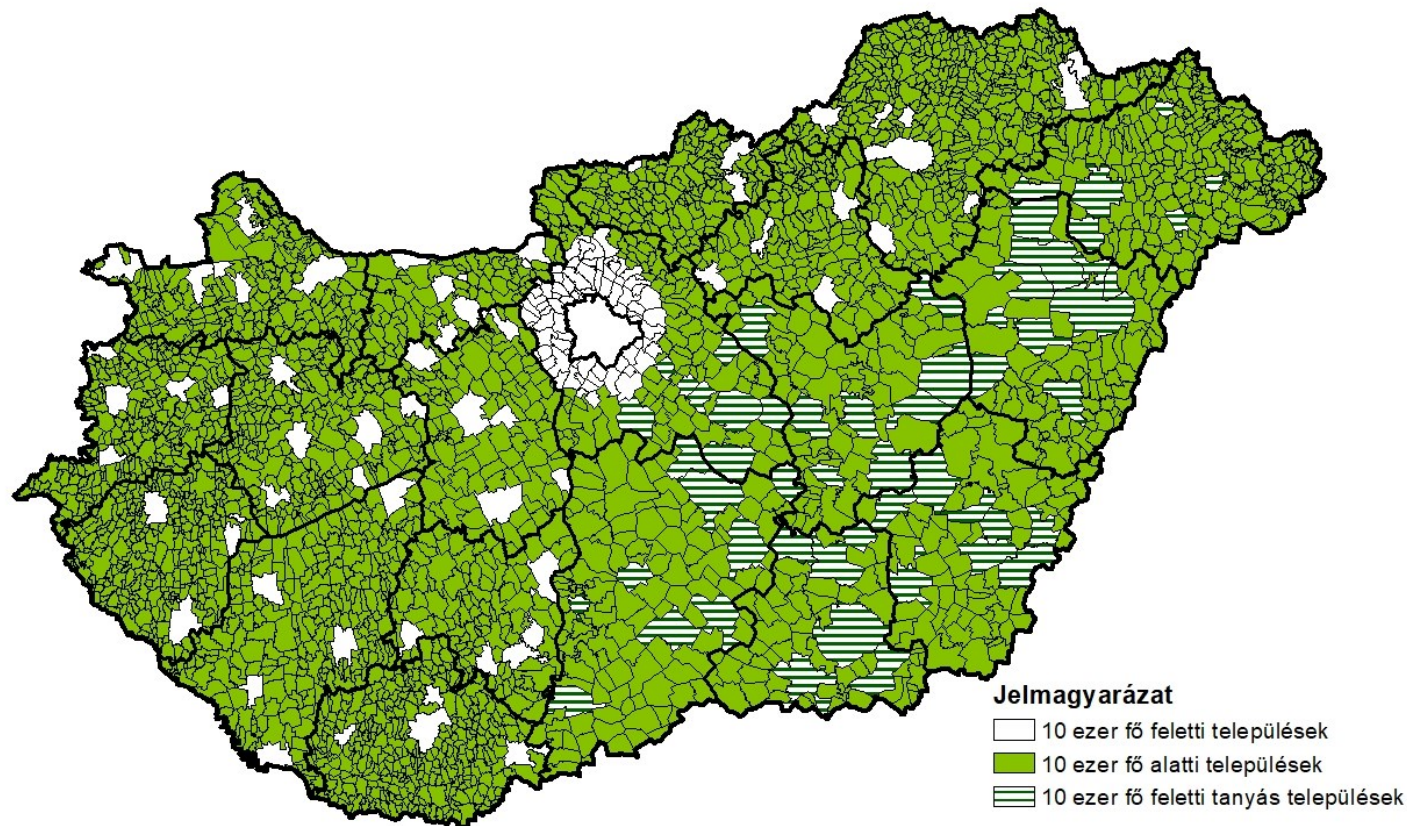
„Vidéki térség részének minősül az a település, ahol

közigazgatási jogállástól (város/község) függetlenül a népesség 10 ezer főnél kevesebb

vagy

a 10 ezer fő feletti lakossággal rendelkező tanyás települések esetén azok külterületei.”

Vidék lehatárolás Magyarország KAP Stratégiai Tervében

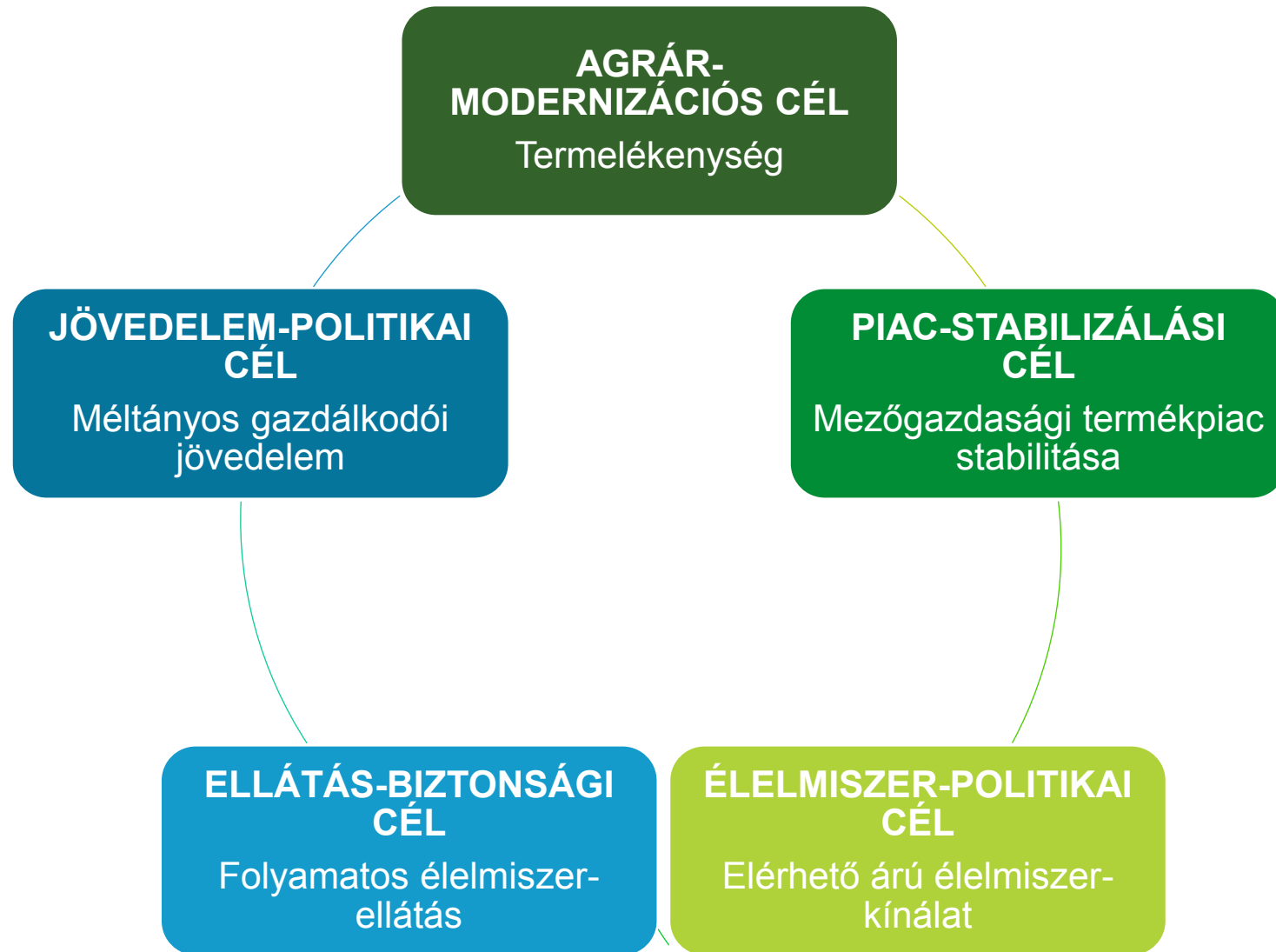

Forrás: KAP ST és KSH alapján AKI NKft.

	Települések száma (db) és aránya (%)		Terület nagysága (km ²) és aránya (%)		Lakosság száma (fő) és aránya (%)	
10 ezer fő alatti települések	2961	93,9	74 862	80,5	3 921 238	39,8
10 ezer fő feletti tanyás települések külterülete	53	1,7	10 126	10,9	84 291	0,9
10 ezer fő feletti települések	141	4,5	8 023	8,6	5 850 471	59,4

A Közös Agrárpolitika (KAP) és a vidékfejlesztés kapcsolata

A Közös Agrárpolitika (1962-) átfogó céljai

A KAP története és reformjai

Termelékenység

Versenyképesség

Fenntarthatóság

Korai (1960-as) évek	A válság évei ('70-es, '80-as évek)	1992. évi reform	Agenda 2000	2003. évi (MacSharry) reform	2008. évi „Állapotfelmérés”	2013. évi reform
- Élelmezés-biztonság - Termelékenység növekedése - Piaci stabilizáció - Termelés támogatása	- Túltermelés - Rohamosan növekvő kiadások - Nemzetközi kereskedelmi viták - Strukturális intézkedések	- Csökkenő feleslegek - Környezet - Jövedelem-stabilizálás - Költség-stabilizálás	- Reformok elmélyítése - Versenyképesség Vidékfejlesztés - SAPARD	- Piaci orientáció - Fogyasztói érdekek védelme - Vidékfejlesztés - Környezet - Egyszerűsítés	2003-as reformok megerősítése - Új kihívások - Kockázatkezelés	- Zöldítés - Célzott támogatás - Redisztribúció - Élelmiszerlánc - Kutatás & Innováció

1962-2007: EMOGA

2007- : EMGA, EMVA

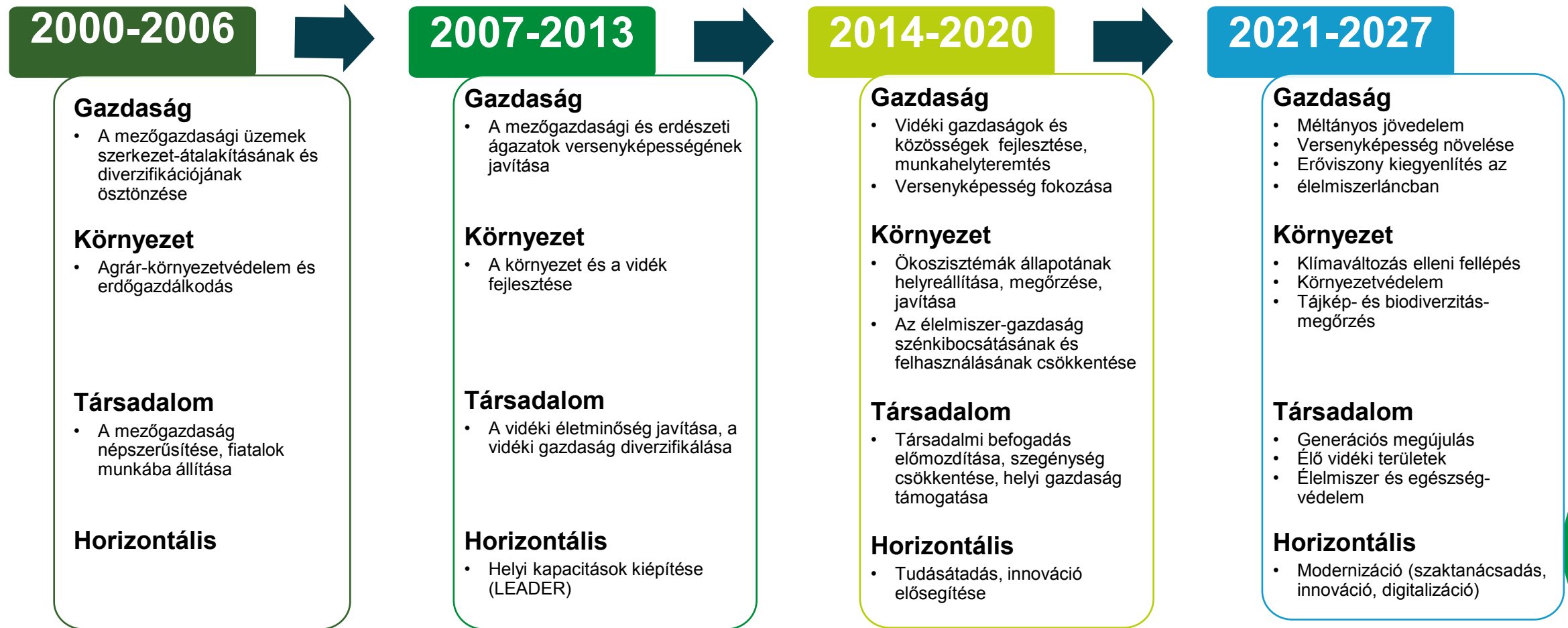
Az EMGA céljai és eszközei

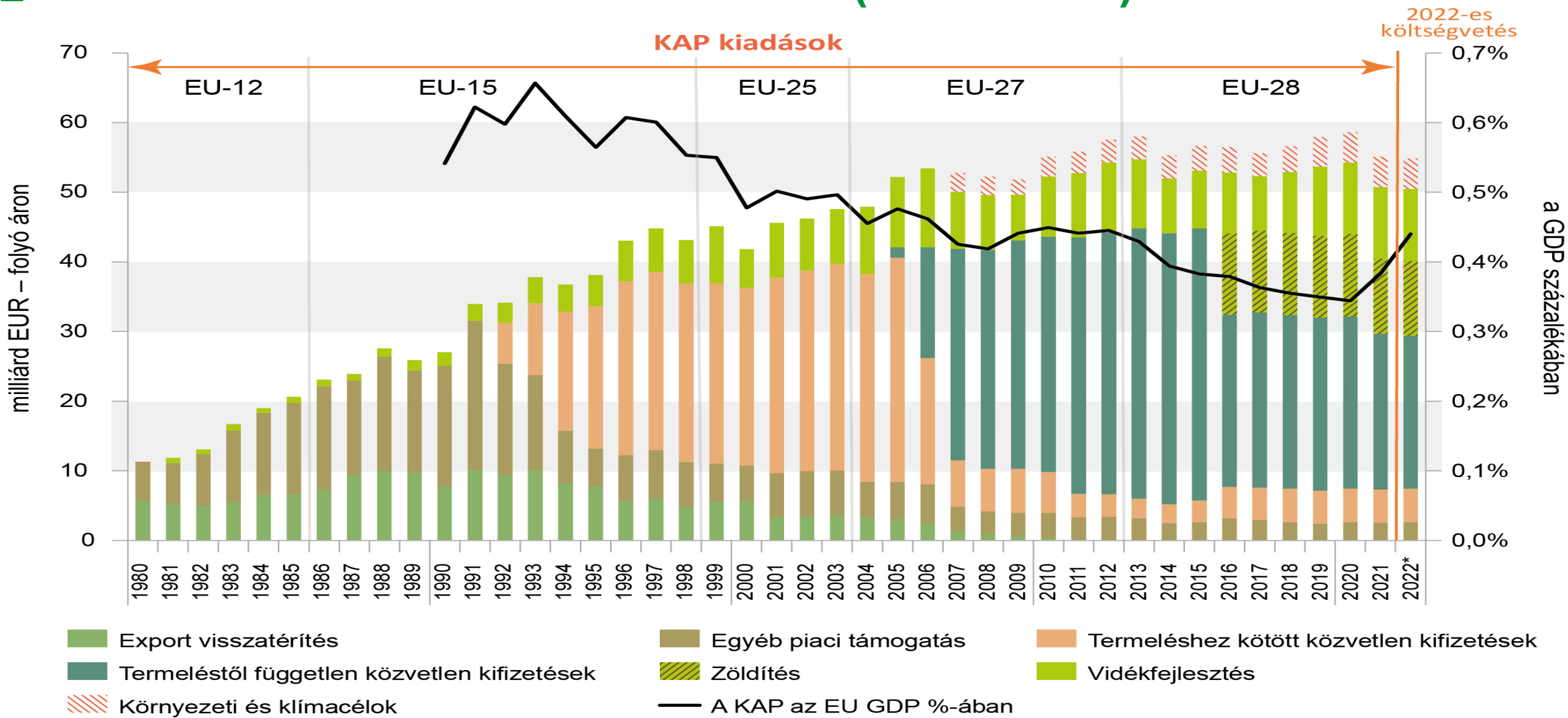
Az EMVA céljai és eszközei

A KAP vidékfejlesztési célrendszere 2000-2027

A KAP kiadások (1980-2022)

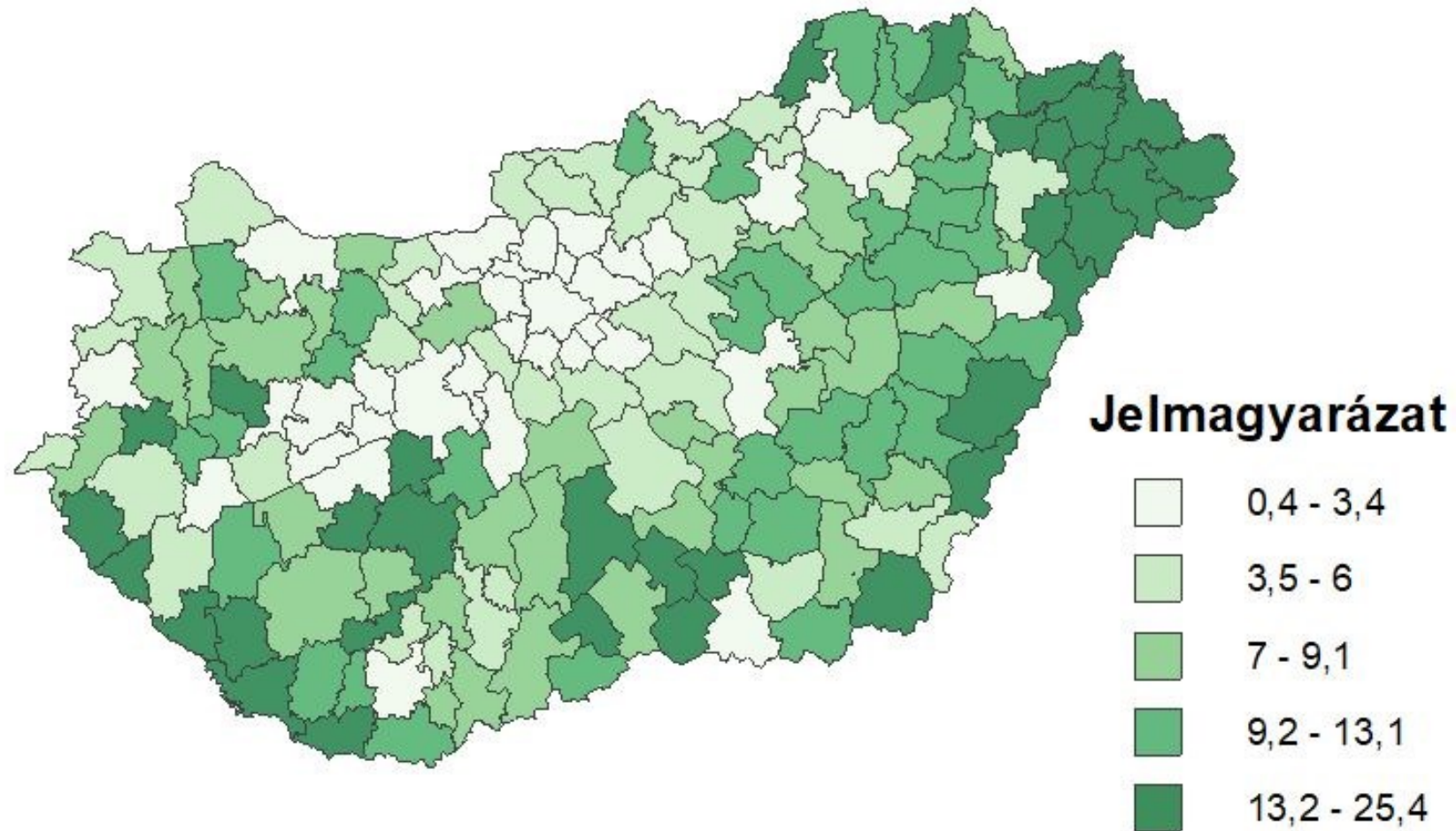
*2022 költségvetési összegek

Forrás: EB DG AGRI

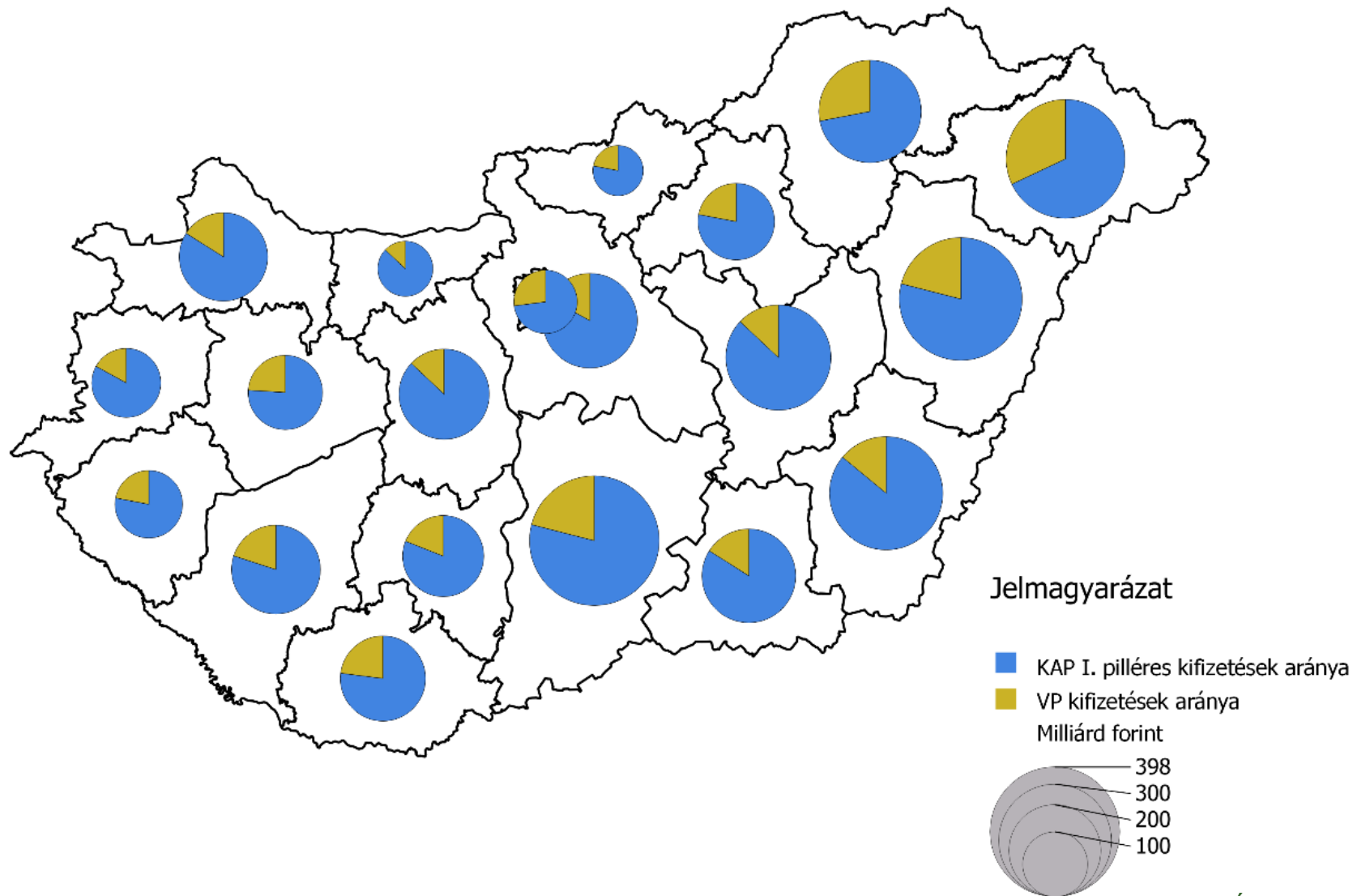

A Vidékfejlesztési Program (2014-2020) főbb gazdasági és társadalmi eredményei

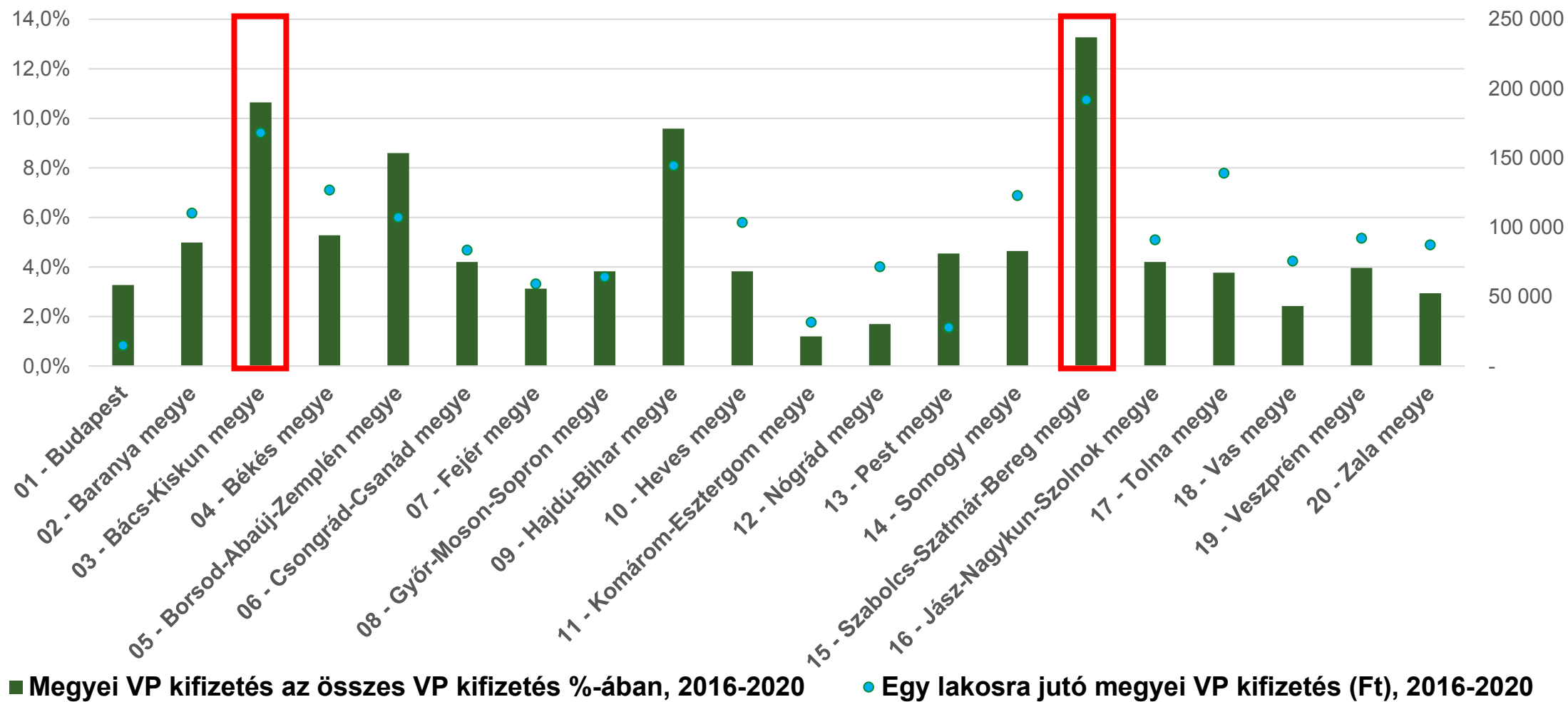
Mezőgazdasági működő vállalkozások aránya a járásokban, 2020 (%)

A KAP II. pilléres (Vidékfejlesztési Program, VP) és a KAP I. pilléres kifizetések megoszlása vármegyénként 2014-2020

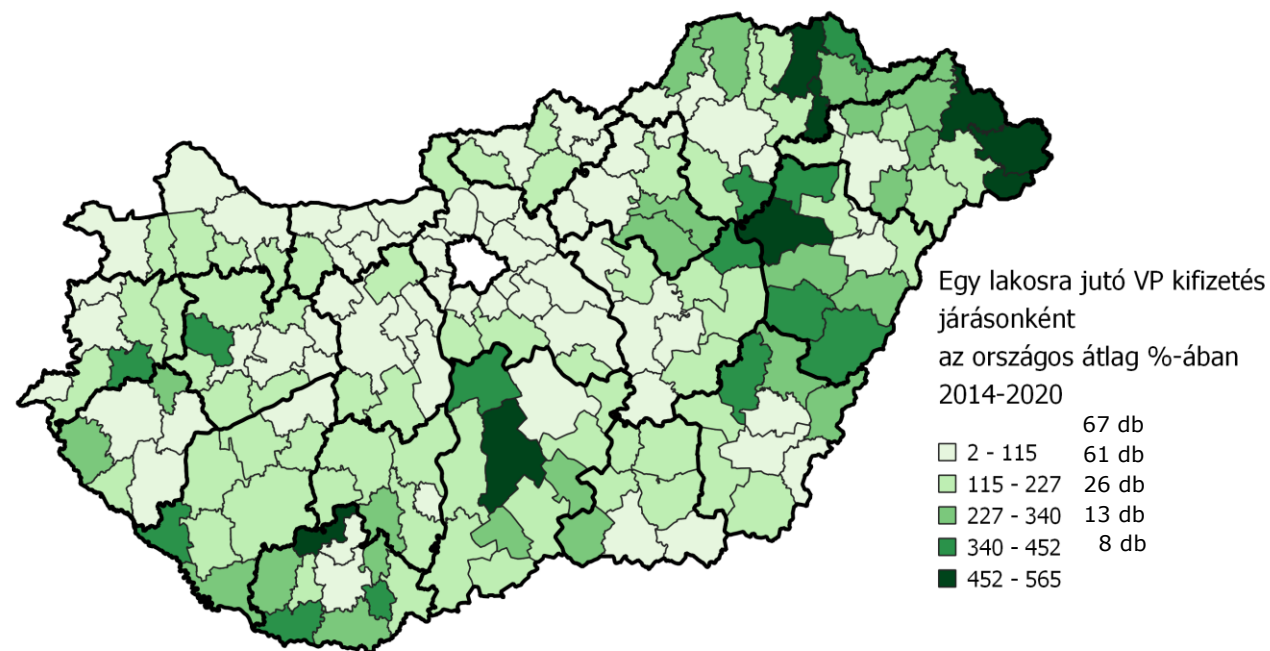
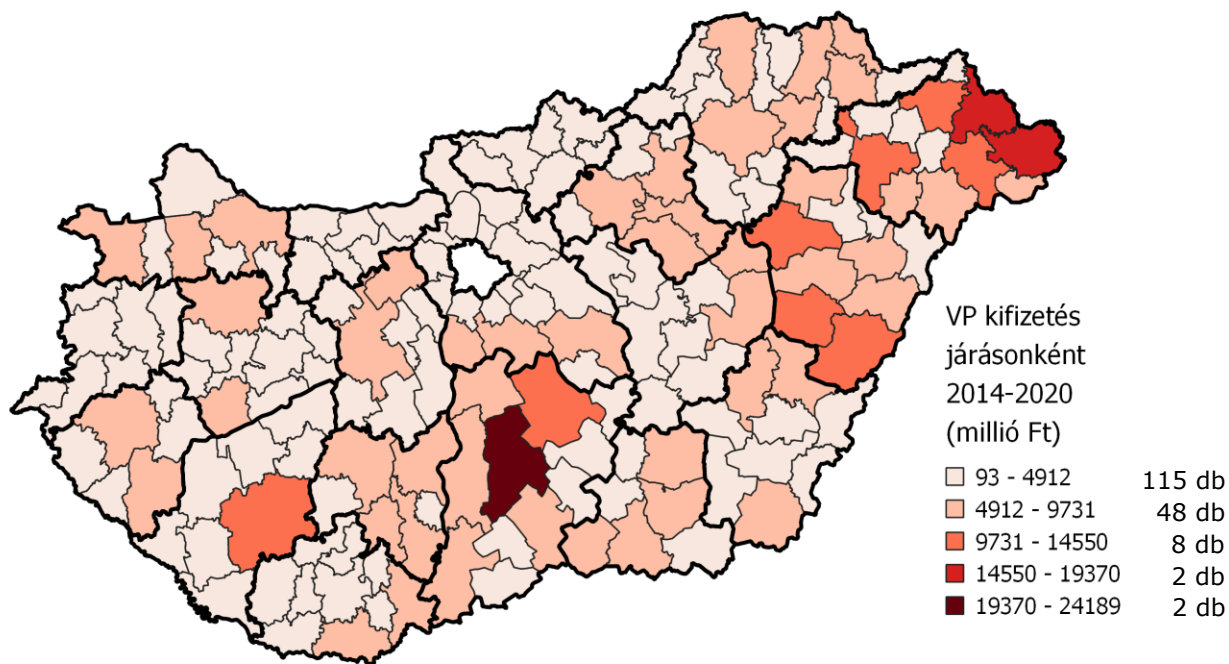
A KAP II. pilléres (VP) kifizetések vármegyei eloszlása 2014-2020

■ Megyei VP kifizetés az összes VP kifizetés %-ában, 2016-2020

● Egy lakosra jutó megyei VP kifizetés (Ft), 2016-2020

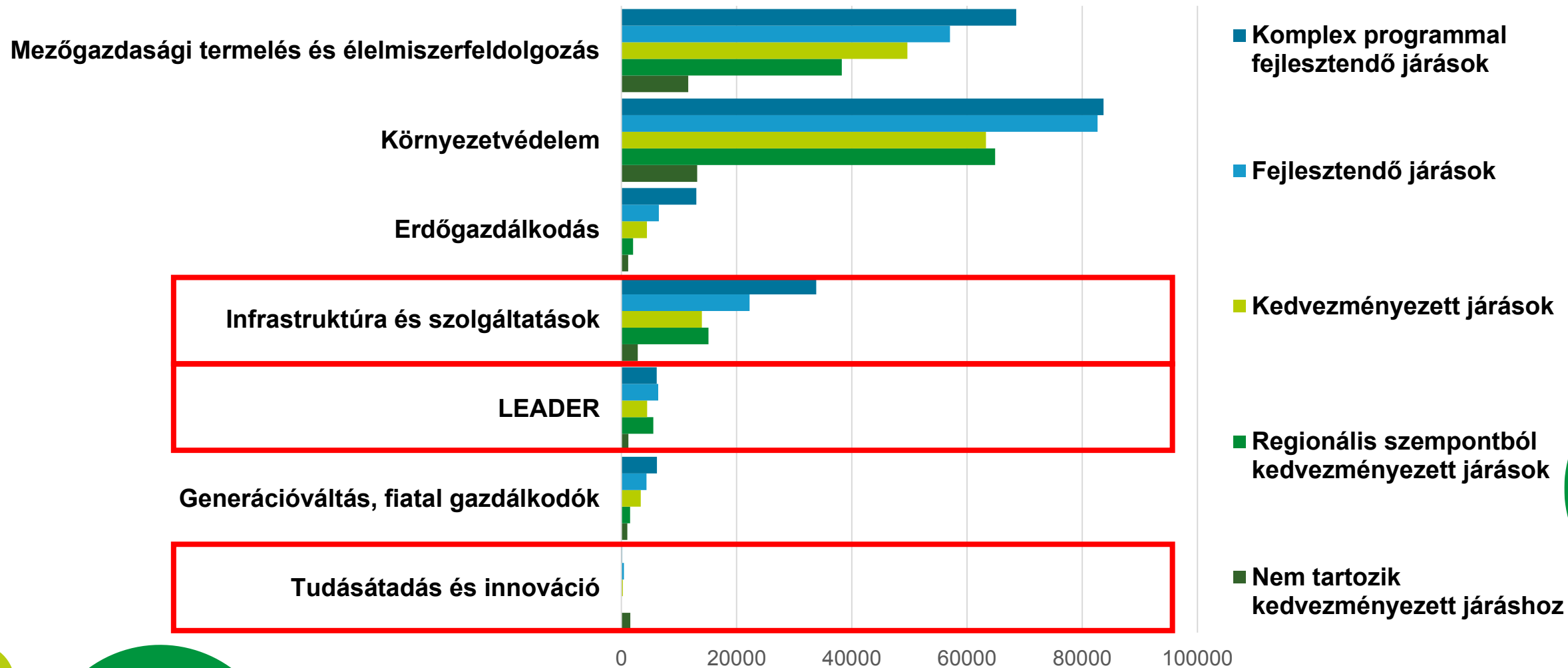
A KAP II. pillér (VP) abszolút és fajlagos kifizetései járásonként 2014-2020

A KAP II. pillér (VP) forrásallokációja műveletcsoportok szerint 2014-2020

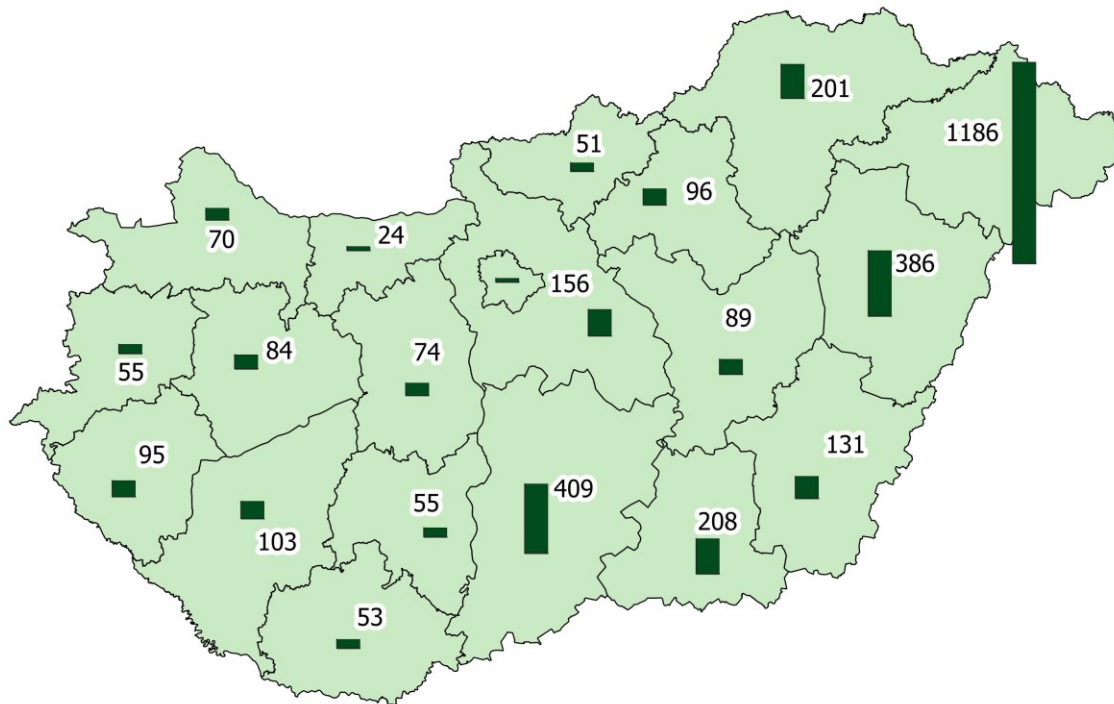
Műveletcsoport neve	Csoportba sorolt pályázati felhívások száma	Arány az összes VP kifizetésből (2014-2020)
Környezetvédelem	24 db	42,0%
Mezőgazdasági termelés és élelmiszerfeldolgozás	34 db	33,5%
Infrastruktúra és szolgáltatások	19 db	11,3%
Erdőgazdálkodás	14 db	4,0%
LEADER	7 db	3,3%
Generációváltás, fiatal gazdálkodók	3 db	2,7%
Technikai segítségnyújtás	9 db	2,0%
Tudásátadás és innováció	6 db	1,3%
Összesen	116 db	100%

Egy lakosra jutó VP kifizetés a megvalósítási hely járásának fejlettsége és műveletcsoportok szerint (Ft/fő) 2014-2020

A KAP II. pillér (VP) és KAP I. pillér generációs megújulás terén elért eredményei (2014-2020)

Fiatal mezőgazdasági termelők támogatása
kedvezményezettjei* a VP-ből (fő)

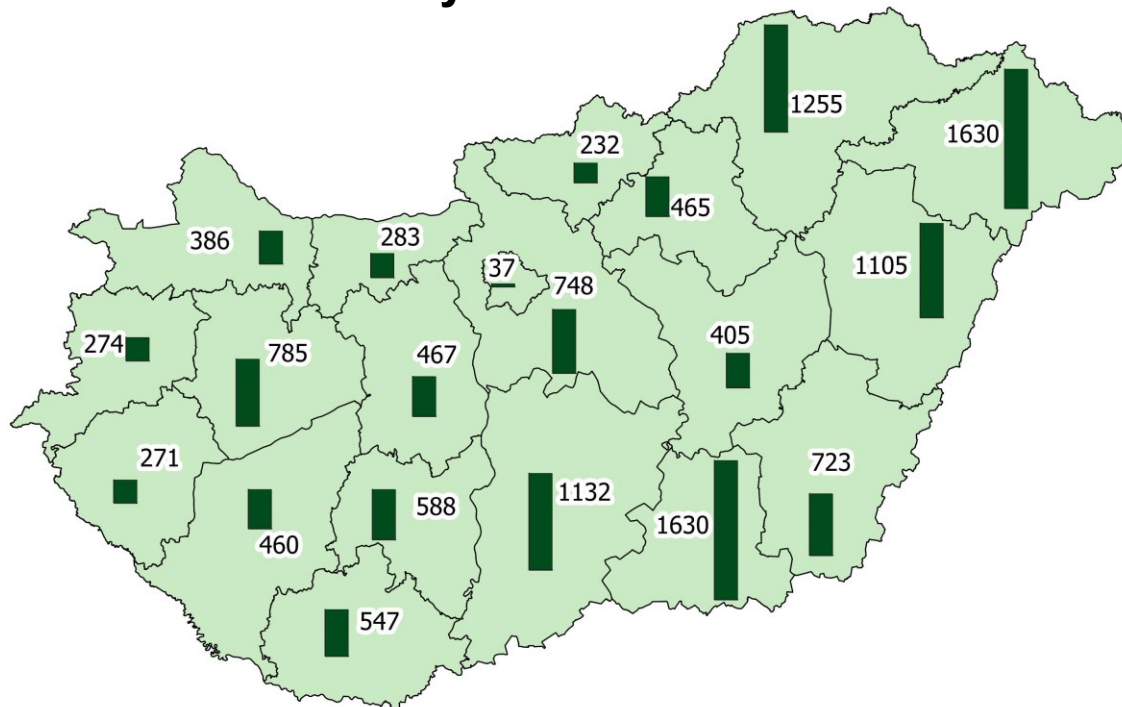

- A KAP I. és II. pilléres fiatal gazda támogatásokból célzottan **mintegy 20 ezer gazdálkodó jutott támogatáshoz**
- a 40 év alatti gazdálkodói kör 85 százaléka

* A VP 6.1. fiatal gazda és a VP M06 Fiatal gazda (ÚMVP) felhívások alatt 2016-2019 között kifizetett kedvezményezettek

A KAP II. pillér (VP) foglalkoztatási hatásai 2014-2020

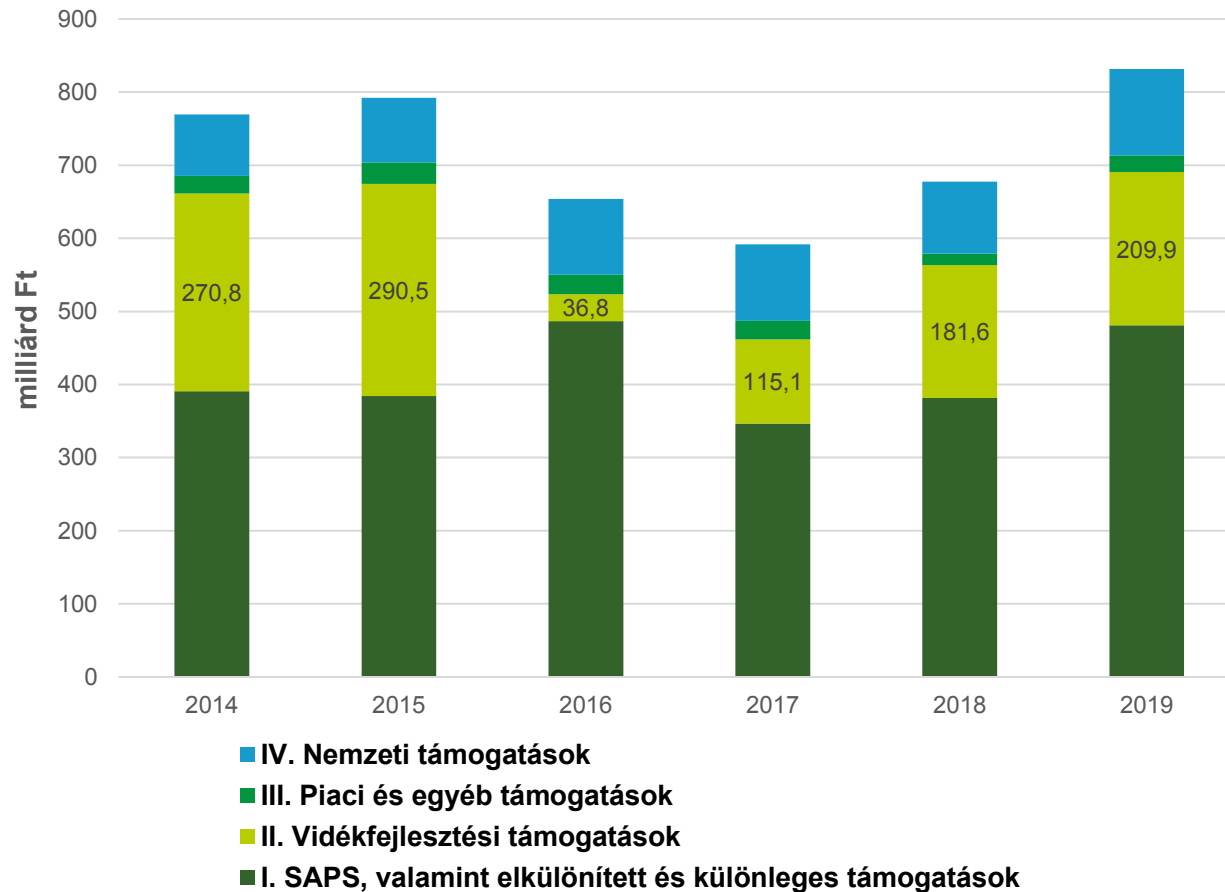
A foglalkoztatásbővítő vállalatok a megvalósítás helye szerint

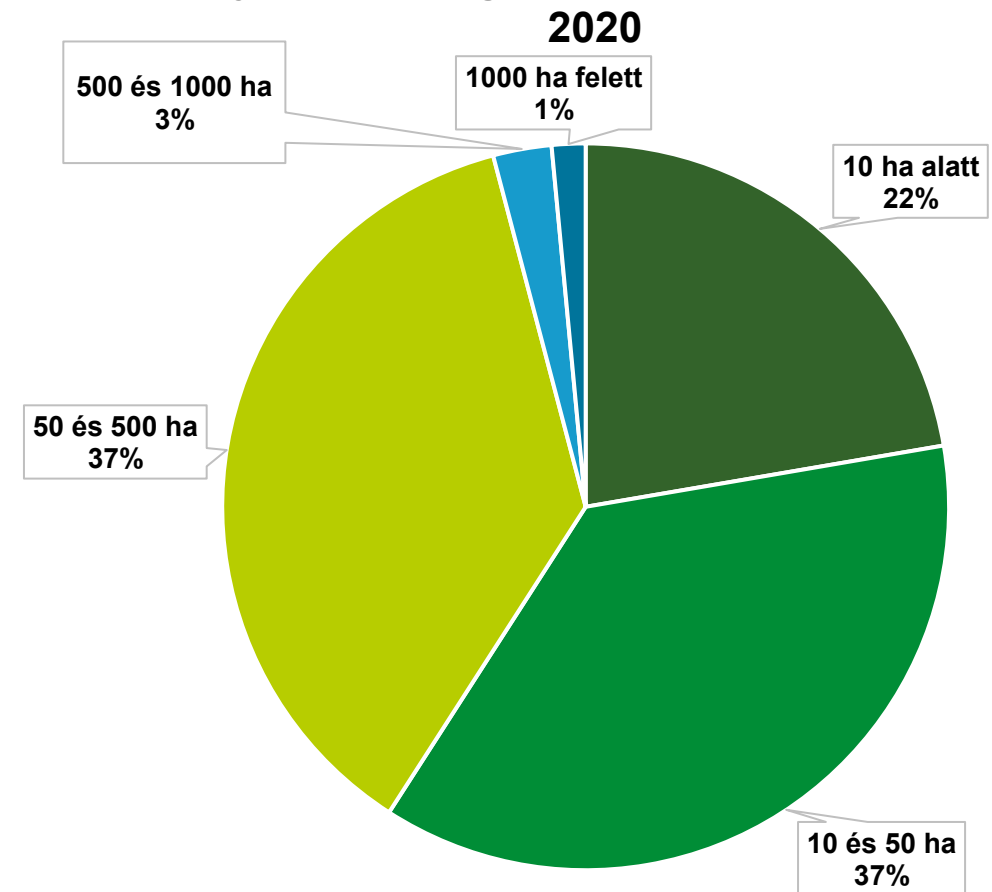
- VP 2014-2020 37 db felhívásához kapcsolódó pályázatokban **összesen 14.624 új munkahely létrehozására tettek vállalat a pályázók;**

A KAP II. pillér (VP) versenyképességre gyakorolt hatásai 2014-2020

Agrár- és vidékfejlesztési támogatások, 2014–2019

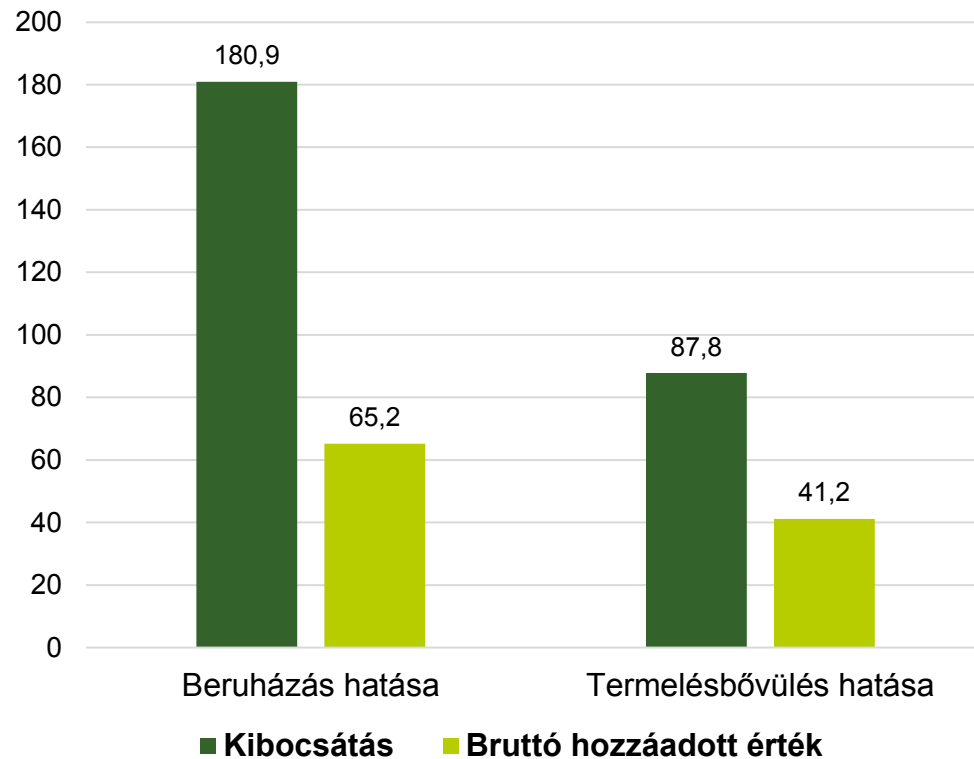

A VP kiemelt agrárberuházási támogatásaiban részesült kedvezményezettek megoszlása birtokméret szerint, 2014-2020

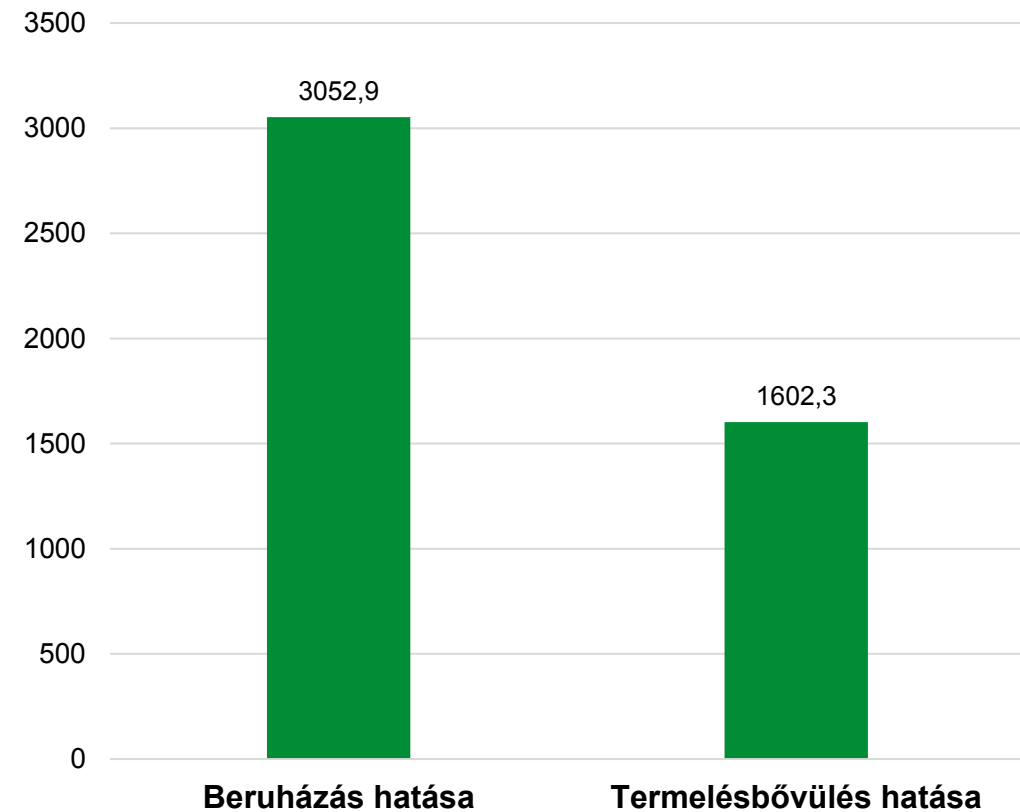

A KAP II. pillér (VP) versenyképességre gyakorolt hatásai 2014-2020

A VP beruházási támogatásainak becsült hatása az ágazati kibocsátásra és hozzáadottérték-előállításra (millió euró)

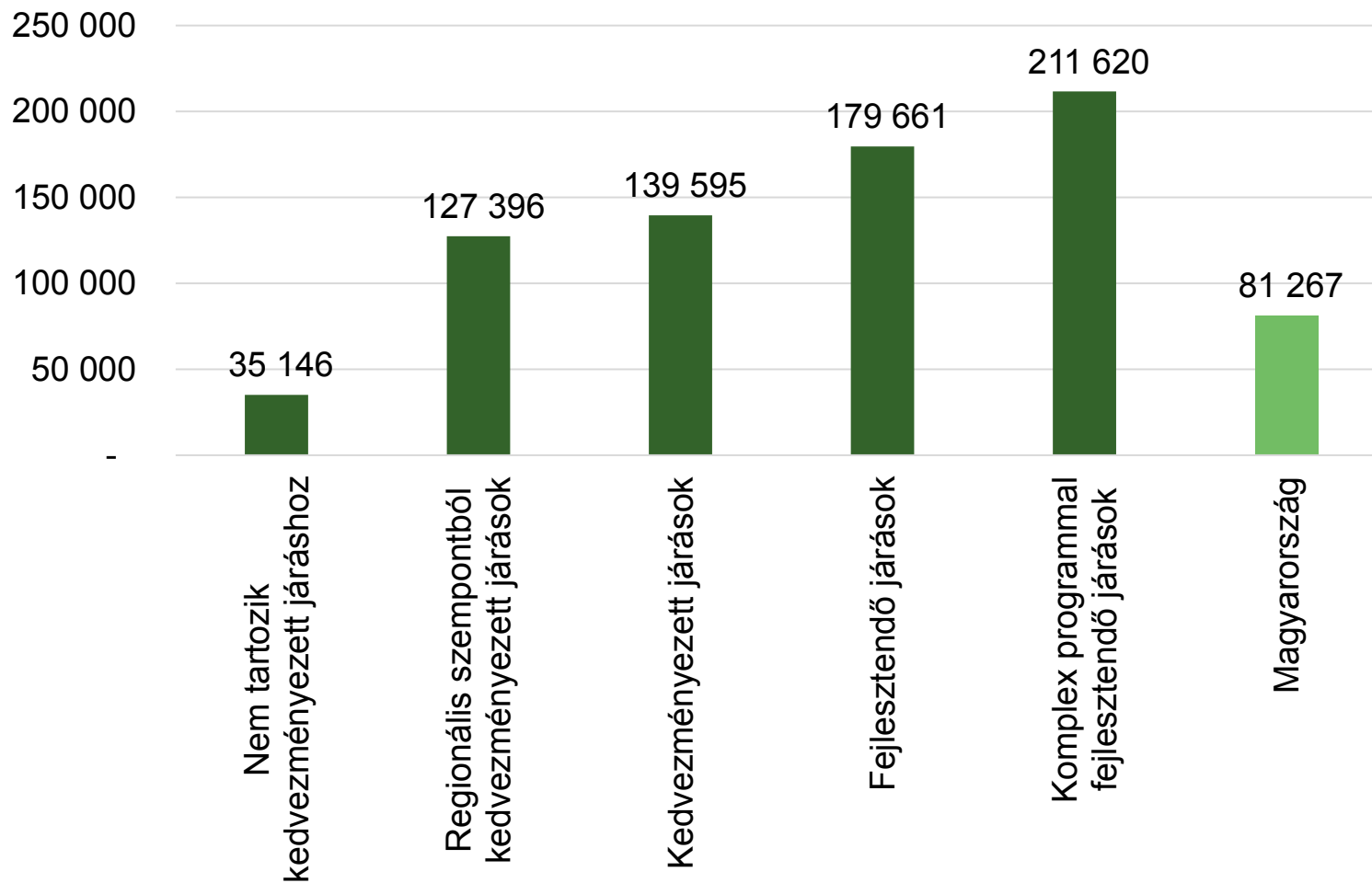

A VP beruházási támogatásainak becsült foglalkoztatásbővítő hatása (fő)

A KAP II. pillér (VP) területi kiegyenlítés terén elért eredményei, 2014-2020

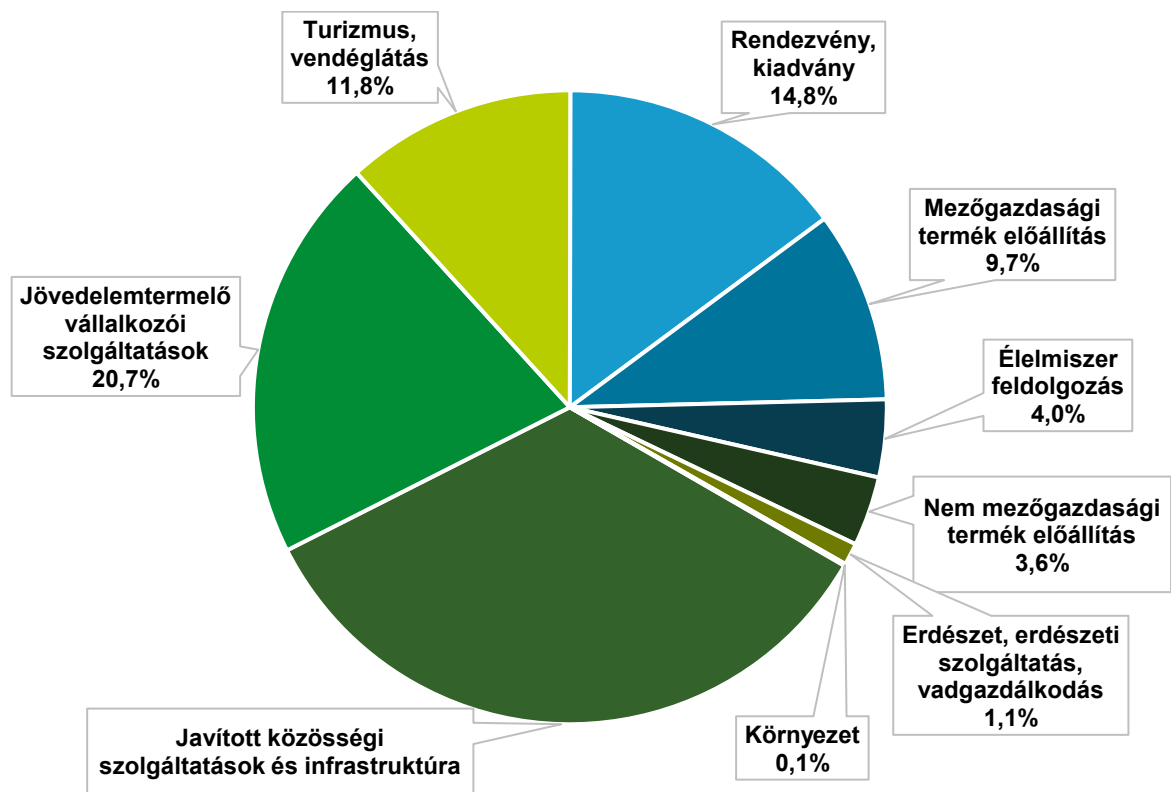
Egy lakosra jutó VP kifizetés (Ft/lakos) járási kedvezményezettség szerint, 2014-2020

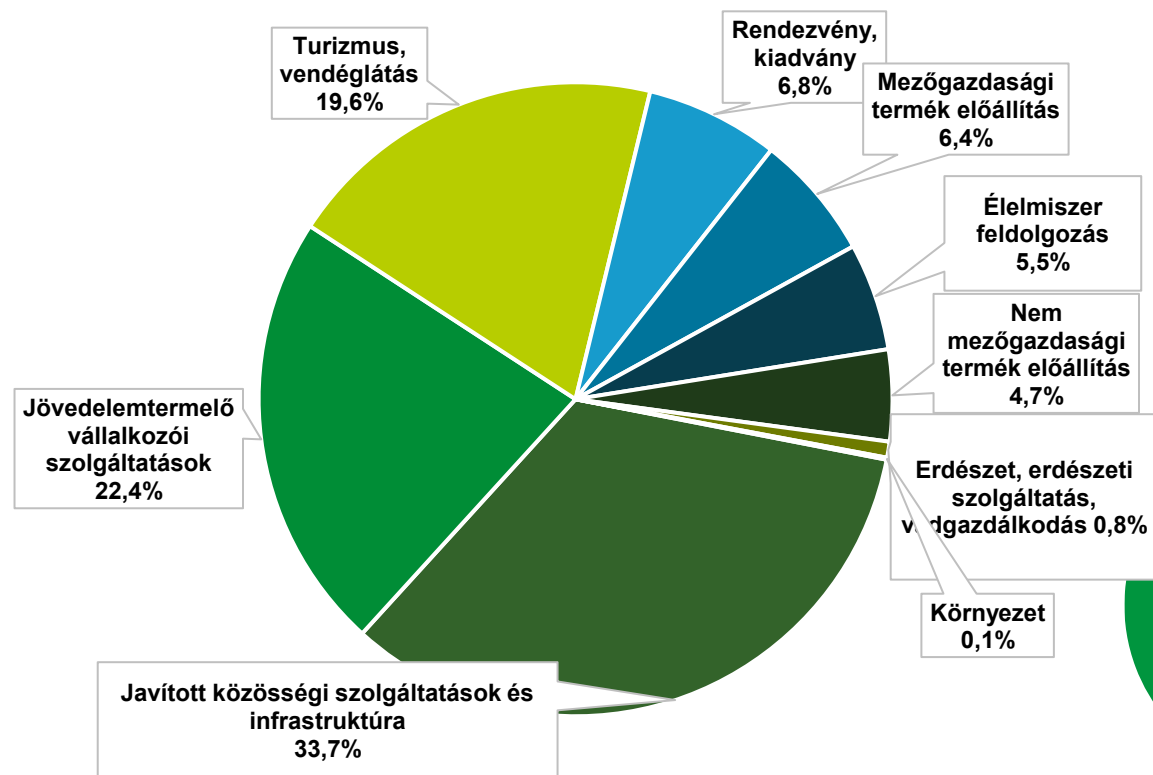
- Sok **kistelepülésen** a VP támogatásai jelentik az egyetlen fejlesztési forrást.
- A VP kismértékben, sokszor **áttételesen**, de **hozzájárult a területi leszakadás mérséklődéséhez**, elsősorban a munkahelymegtartó beruházásokkal és a települési infrastruktúra fejlesztésével.

A LEADER fejlesztések főbb eredményei 2014-2020

A támogatott kérelmek megoszlása fejlesztési területek szerint, %

A jóváhagyott támogatás megoszlása fejlesztési területek szerint, %

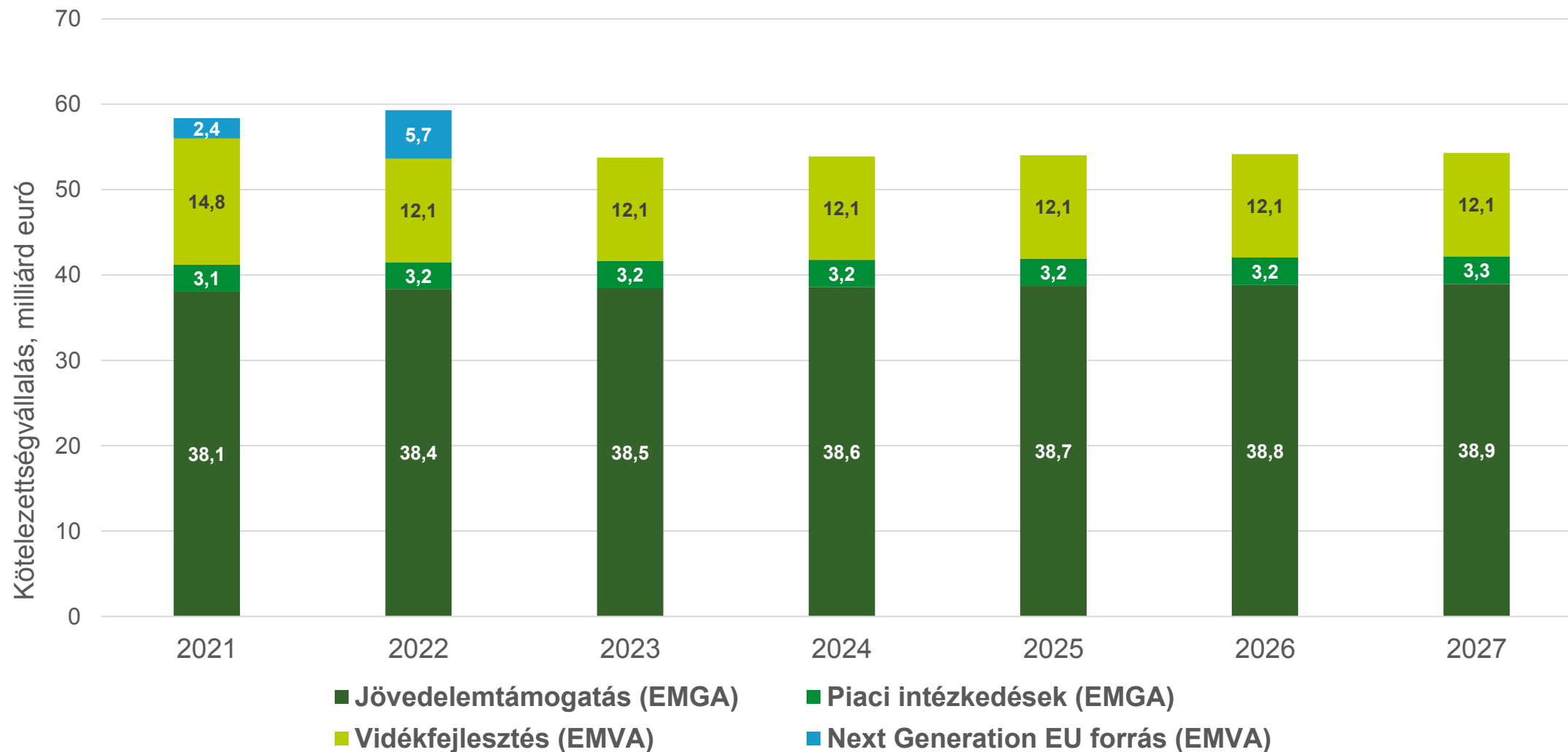

Vidékfejlesztés és a KAP Stratégiai Terv (2021-2027)

A KAP célrendszere 2021-2027 között

A KAP forráselosztása az EU-ban 2021-2027

A vidékfejlesztés (KAP II. pillér) forrás megoszlása Magyarországon

Összesen:
2 853 mrd

3000

2500

2000

1500

1000

500

0

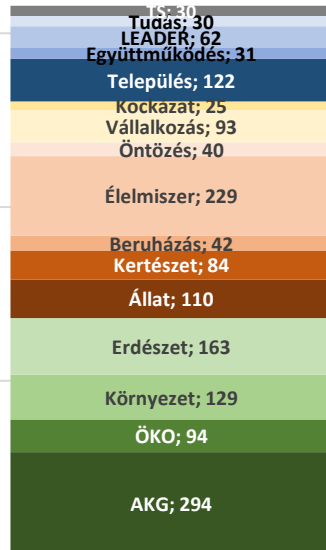
Összesen:
1 580 mrd

16% - 246 mrd

40% - 623 mrd

44% - 681 mrd

2014-2020 (7 év)

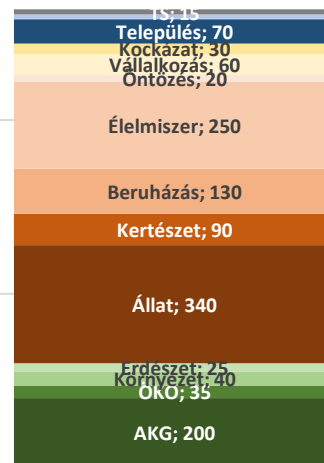
7% - 84 mrd

70% - 920 mrd

23% - 300 mrd

Összesen:
1 319 mrd

2021-2022 (2 év)

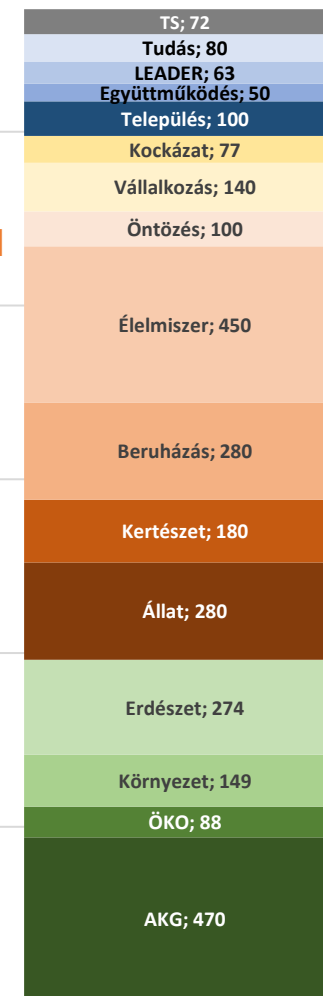
Tudás; 0
LEADER; 12
Együttműködés; 2

11% - 293 mrd

54% - 1507 mrd

35% - 981 mrd

2023-2027 (5 év)

Vidéki jövőkép

Kihívások, lehetőségek a vidékfejlesztésben

Megnövekvő
vidékfejlesztési
források

Új vidékfejlesztési
eszközök (pl. KAP
hálózat, Okos falu)

Erősödő környezeti
elvárások

Kutatás és innováció

Digitalizáció

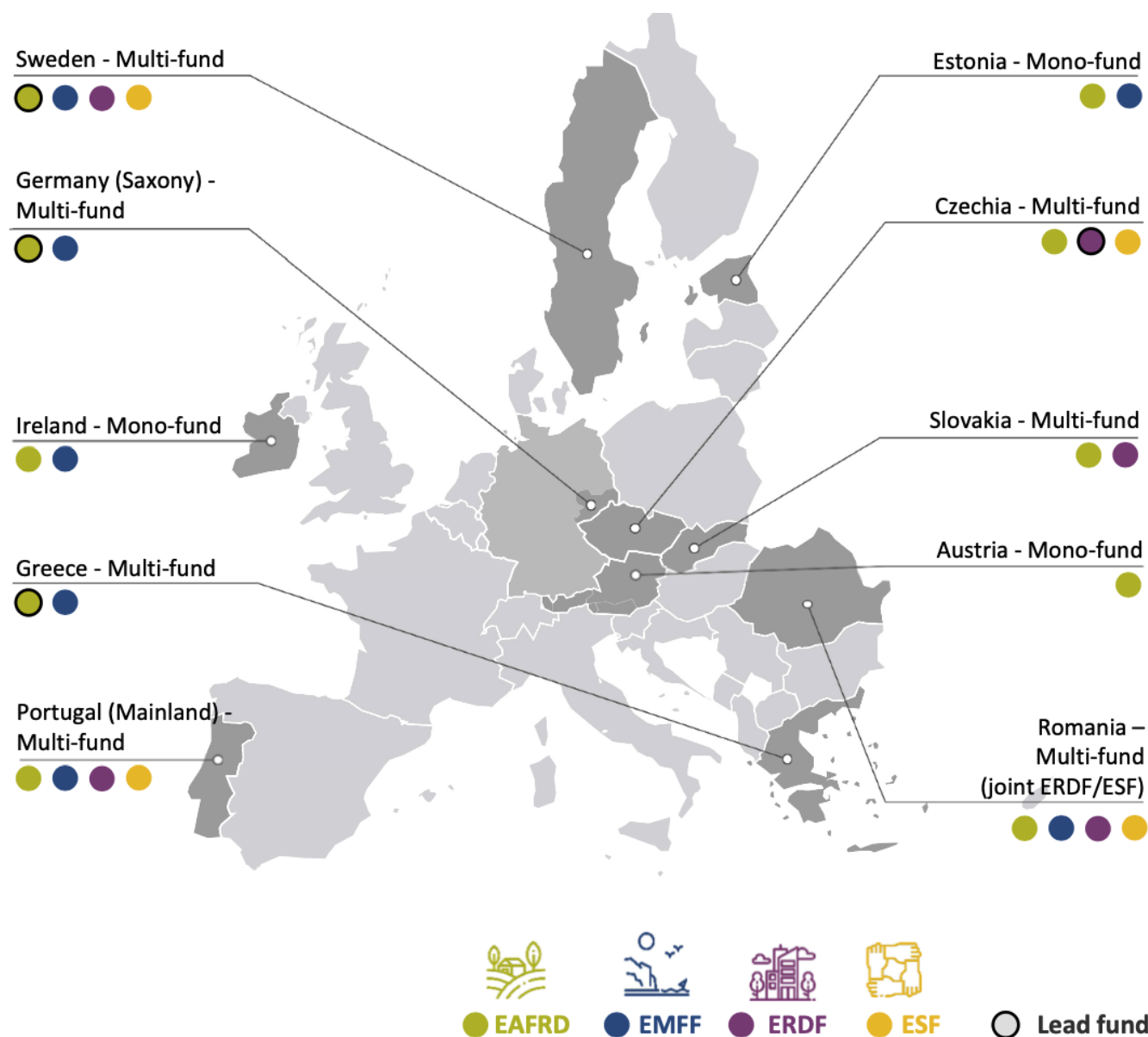
Hálózatosodás

Helyi okos
kezdeményezések
felkarolása

Integrált szemléletű
fejlesztések

Több alapú
vidékfejlesztés

LEADER finanszírozási megközelítések az EU-ban

Kérdések

1. Lehet-e a vidékfejlesztést csak agrár megközelítésből szemlélni, vagy érdemes tágítani a fejlesztéspolitika perspektíváját?
2. A KAP megújítását szolgáló reformok mennyire segítették a vidékfejlesztési szakpolitika kiteljesülését?
3. Az EU-s és a hazai intézményrendszer mennyire alkalmas a vidékfejlesztési feladatok hatékony, megfelelő színvonalú ellátására?
4. Az intézményrendszer mely területei szorulnak fejlesztésre?
5. Milyen fejlődési lehetőségei vannak a vidéki területeknek Magyarországon?
6. Mennyiben segítené elő a hazai vidéki területek célzottabb fejlesztését az Európai Bizottság által 2028-tól bevezetni tervezett funkcionális vidék lehatárolás?
7. Hogyan aknázhatók ki a leghatékonyabban a területfejlesztés és vidékfejlesztés összehangolásából eredő szinergiák?

Köszönöm a figyelmet!

Dr. Goda Pál

goda.pal@aki.gov.hu

